

Babeş–Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
Történelem-Filozófia Kar
Egyetemi év: 2008–2009
Félév: I.

I. Általános információk az előadásokról, szemináriumokról, szak- vagy laborgyakorlatokról

Tantárgy neve: Bevezetés a művészettörténeti kutatás módszertanába (Seminar metodologic - Introducere în metodologia istoriei artei)

Kódszám: HRR3211

Kreditszám: 6

Helyszín: Echinox, sala Virgil Vătăşianu-(57.) terem

Órarend:

II. Az előadás, szeminárium, szak- vagy laborgyakorlat tituláris oktatója

Név, tudományos fokozat: asist. Kovács Zsolt, tanársegéd

Elérhetőség (e-mail cím, esetleg telefonszám): ega@mail.dntcj.ro

Fogadási óra: csütörtök, 14.00–16.00

III. A tantárgy leírása:

[a tantárgy általános célkitűzései, tartalma, a tantárgy keretében elsajátított kompetenciák, az előadások, szemináriumok vagy szakgyakorlatok során használt módszerek– **10-20 sor**].

A tantárgy a művészettörténeti kutatás legfontosabb módszereinek áttekintését célozza meg, és ugyanakkor kiemelve néhány újabb művészettörténeti megközelítési módot. Célkitűzésének megvalósításában az előző félévnek a művészettörténet-írás történetét kronologikusan követő előadására alapozna. Az elméleti kérdések mellett a félév során fontos szerepet szánunk egyes konkrét feladatok gyakorlati megoldásának, mint epigráfiai emlékek értelmezése, ikonográfiai leírás, forrásértelmezés, stb. Az egyes klasszikus módszerek és új módszertani megközelítések illusztrálására alkalmanként az általunk jellemzőnek tartott szövegekről beszélünk, ezt az illető témát felvezető előadás előzné meg. A félév második felében minden egyes hallgató a megadott szempontok szerint szakvizsgadolgozatához végzett kutatásairól tart beszámolót.

A hallgatók a félév során a műalkotások vizsgálatának egyes gyakorlati kérdéseiben, valamint a különböző modern módszertani kérdésekben szerezhetnek jártasságot.

IV. Kötelező könyvészet:

[a tantárgy oktatása során megemlített/használt könyvészeti anyagok teljes azonosító adatai, megjelölve pontosan fellelhetőségi helyét, az internetes forrásokat is beleszámítva – **max. 10 cím**].

Vătăşianu, Virgil: *Metodica cercetării în istoria artei*. Cluj-Napoca, 1996. (EGA)
Galavics Géza: *Program és műalkotás*. Budapest, 1986. (EGA)
Pächt, Otto: *The practice of art history. Reflections on method*. London 1999. (EGA)
Art history and its methods. A critical anthology. Selection and commentary by Eric Fernie. London 1999. (EGA)

V. A tantárgy oktatása során használt eszköztár:

[számítógép, specifikus és/vagy laboratóriumi felszerelések, speciális felszerelések, különböző anyagok stb. – megjelölve hogy ezeket a kar biztosítja vagy nem– **nem kötelező**].

A tantárgy oktatása illusztrációs anyag használatát feltételezi, amihez számítógépes kivetítő szükséges.

VI. Az előadások, szemináriumok, részfelmérések/parciális vizsgák, elvégzendő feladatok részletes terve/beosztása:

[Pontosan megjelölve minden egyes találkozó időpontját, az egyes találkozók keretében ismertetésre kerülő tematikát, azon belül pedig az alapfogalmakat és kulcsszavakat, a releváns könyvészeti anyagot, megjelölve a az egyes kurzusok keretében ismertetett anyagrésszhez tartozó fejezeteket és/vagy oldalszámokat, valamint a diákok számára kijelölt kötelezettségek terminusait (olvasmányok, írásbeli feladatok, gyakorlati munkák)].

1. Szervezési kérdések. Általános bevezető.

2. Epigráfiai alapismeretek. Epigráfiai gyakorlatok, értelmezések.

Könyvészet:

Bertényi Iván: *Epigráfia*. In: *A történelem segédtudományai*. Bp. 2003. 126–140. (Jordáky, EGA)

Ioan Albu: *Inschriften der Stadt Hermannstadt aus dem Mittelalter und frühen Neuzeit*. Hermannstadt. 2002.

3. Stíluskritika.

Könyvészet:

Tóth Sándor: *Észrevételek a pesti reneszánsz szentségházak tárgyában*. In: *Détszy Mihály nyolcvanadik születésnapjára. Tanulmányok*. Szerk. Bardoly István és Haris Andrea. Bp. 2002. 181–229. (EGA)

4. A művészettörténeti kutatás írott forrásai. Forrásolvasás.

Könyvészet: *A történeti források kiadásának módszertani kérdései*. Szerk. Kenyeres István. In: *Fons* 2000. 1. szám.

5. Forrásolvasási és értelmezési gyakorlat: művészettörténeti írott források (leltárak, szerződések, leírások levelek, stb.) értelmezése.

Könyvészet:

A középkori művészet történetének olvasókönyve. XI–XV. Szerk. Marosi Ernő. Budapest, 1997.

A reneszánsz művészet történetének olvasókönyve. I. XV. század. Összeállította Hajnóczi Gábor. Bp. 2004.

6. Ikonográfia.

Könyvészet:

Az ikonológia elmélete. Szerk. Pál József. Szeged, 1997. 181–193, 227–253, 297–317. (Lakatos, EGA)

Takács Imre: *Et deus in rota. Nagyszombat város középkori pecsétjének ikonográfiája.* Ars Hungarica 1997/1–2. 69–81. (Lakatos, EGA)

Kovács Imre: „*Címere, lám, a kerék, oltalma e mennyei jelkép*”. *Még egyszer a nagyszombati pecsét ikonográfiájáról.* Ars Hungarica 1998/2. 339–353. (Lakatos, EGA)

7. Ikonográfia, ikonológia.

Könyvészet:

Sebő Judit: *Egy derék tanítvány. A MNG négy 1514-es táblaképéről.* Ars Hungarica 2004/2. 225–275. (Lakatos, EGA)

Pócs Dániel: *Exemplum és analógia.* In: Uralkodó és Corvinák. Az Országos Széchényi Könyvtár Jubileumi kiállítása alapításának 200. évfordulóján. Budapest 2002. 71–81.

Feladatok: dolgozat, egy megadott ábrázolás ikonográfiai leírása és értelmezése.

8. Műemléki kutatások (inventarizáció, értékkataszter, falkutatás, stb.).

Szakvizsgatéma bemutatása.

Könyvészet:

Haris Andrea: *Műemléki épületek kutatásának módszertana és annak változása.* In: Műemlékvédelem 2004. 5. szám. 297–303.

D. Mezey Alice: *A műemlékek helyszíni építéstörténeti feltárásának fontosságáról és tudományos feldolgozásuk jelentőségéről.* In: Műemlékvédelmi Szemle. 9. 1999. 5–17.

9. A művészet mint reprezentáció. Szakvizsgatéma bemutatása.

Könyvészet:

Bubryák Orsolya: *Egy polgári mecénás a 17. században. Weber János eperjesi főbíró (1612–1684).* Ars Hungarica 2003/2. 225–281.

Galavics Géza: *Esterházy László tézislapja (1680) – egy főúri család múlt és jövőképe.* In: *Détshy Mihály nyolcvanadik születésnapjára. Tanulmányok.* Szerk. Bardoly István és Haris Andrea. Bp. 2002. 269–299.

10. Múzeum és művészettörténet. Szakvizsgatéma bemutatása.

Könyvészet:

Carol Duncan: *The Art Museum as Ritual*. In: *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Ed. Donald Preziosi. Oxford, 1998. 473–486.

Annie E. Coombes: *Inventing the Postcolonial: Hybridity and Constituency in Contemporary Curating*. In: *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Ed. Donald Preziosi. Oxford, 1998. 486–498.

Timothy Mitchell: *Orientalism and the Exhibitionary Order*. In: *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Ed. Donald Preziosi. Oxford, 1998. 455–473.

Ébli Gábor: *Az antropologizált múzeum*. Bp. 2005. (EGA)

11. A művészettörténet-írás műfajai: kiállítási katalógus, oeuvre-katalógus.**Szakvizsgatéma bemutatása.****Könyvészet:**

Prékopa Ágnes: *A gyűjteménygyarapítás aktuális problémái a magyar művészeti közgyűjteményekben* (Reader)

Bemutatni 2 katalógust: *Sigismundus rex et imperator. Művészet és kultúra Luxemburgi Zsigmond korában. 1387–1437*. Szerk. Takács Imre. Budapest–Luxemburg, 2006.

Jávor Anna: *Johann Lukas Kracker. Egy késő barokk festő Közép-Európában*. Budapest, 2004.

12. Emblémák és képzőművészet. Szakvizsgatéma bemutatása.**Könyvészet:**

Knapp Éva: *A „magas” művészettől a „populáris” művészet felé: transzformációs folyamatok az emblematikában*. In: Knapp Éva–Tüskés Gábor: *Populáris grafika a 17–18. században*. Budapest, 2004. 13–51.

Knapp Éva: *Retorikai koncepció és ikonográfiai program a győri jezsuita kollégium díszlépcsőjének freskóciklusán*. Művészettörténeti Értesítő 2001. L. ;vf. 3–4. szám. 199–221.

13. A művészettörténet-írás új útjai a XX. század második felében.**Könyvészet:**

Hubert Damisch: *Semiotics and Iconography*. In: *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Ed. Donald Preziosi. Oxford, 1998. 234–242.

Mike Bal and Norman Bryson: *Semiotics and Art History: A Discussion of Context and Senders*. In: *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Ed. Donald Preziosi. Oxford, 1998. 242–257.

E. Panofsky: *Et in Arcadia Ego: Poussin and the Elegiac Tradition*. In: *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Ed. Donald Preziosi. Oxford, 1998. 257–263.

Louis Marin: *Toward a Theory of Reading in the Visual Arts: Poussin's The Arcadian Shepherds*. In: *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Ed. Donald Preziosi. Oxford, 1998. 263–277.

Umberto Eco: *Function and Sign: The Semiotics of Architecture*. In: *Rethinking Architecture. A reader in cultural theory*. Ed. Neil Leach. London–New York, 1997.

14. A művészettörténet-írás új útjai a XX. század második felében. Szakvizsgatéma bemutatása.

Könyvészet:

Stephen Melville: *The Temptation of New Perspectives*. In: *The Art of Art History: A Critical Anthology*. Ed. Donald Preziosi. Oxford, 1998. 401–413.

Roland Barthes: *Rhetoric of the Image*. In: *The Visual Culture Reader*. Ed. Nicolas Mirzoeff. London–New York, 1998. 70–74.

Wittkower, Rudolf: *Interpretation of the Visual Symbols*. In: *Uő: Allegory and the Migration of the Symbols*. London, 1987. 173–188.

VII. Felmérés/értékelés módja:

[A tevékenység elbírálásának összetevői (részvizsga, félévi dolgozat, kutatási projektek, aktív részvétel), az összetevők súlyozása a végső jegyben (hány %-a végső jegynek), a vizsgák lezajlásának módja (szóbeli, írásbeli), elbírálási kritériumok].

A végső jegyben a dolgozatok és az órai tevékenység aránya: **30 %**.

A fennmaradó **70 %**-ot az **írásbeli vizsga** eredményei adják. E vizsga két részből áll: egy általános tétel az órán elhangzott és a megadott szakirodalomból ismert kérdéskörökből és egy tétel a kötelező könyvészetből.

VIII. Szervezési részletek, kivételes esetek kezelése:

[Jelenlét (esetenként), vizsgára való jelentkezés feltételei, pótolási lehetőségek, plagizálás, plagizálás következményei, vizsgán való csalások következményei, óvások megoldása].

A szemináriumokon való részvétel 70 százalékban kötelező, az órai tevékenységet (feladatok megoldása, hozzászólások, stb.) a végső jegynél figyelembe vesszük.

A dolgozatok esetében észlelt plagizálást és a vizsgán való csalást súlyossága függvényében szankcionáljuk.

IX. Választható/opcionális könyvészet:

[A tantárgy oktatása során megemlített/használt könyvészeti anyagok teljes azonosító adatai, megjelölve pontosan fellelhetőségi helyét, internetes elérhetőséget is beleszámítva].

The Art of Art History: A Critical Anthology. Ed. Donald Preziosi. Oxford, 1998. 473–486.

- Bätschmann, Oskar: *Bevezetés a művészettörténeti hermeneutikába*. Bp. 1998.
- Bialostocki, Jan: *Metoda iconologică în cercetările asupra artei*. In: uő: *O istorie a teoriilor despre artă*. Buc. 1977. 363–401.
- Marosi Ernő (szerk.): *A magyar művészettörténet-írás programjai. Válogatás két évszázad írásaiból*. Bp. 1999.
- Németh Lajos: *Törvény és kétely. A művészettörténet-tudomány önvizsgálata*. Budapest, Gondolat, 1992.
- Panofsky, Erwin: *A jelentés a vizuális művészetekben*. Budapest, 1984.
- Wittkower, Rudolf: *Interpretation of the Visual Symbols*. In: Uő: *Allegory and the Migration of the Symbols*. London, 1987. 173–188.